
BÀI 11

TÌNH HUỐNG TRONG GIAO DỊCH BẰNG L/C

Phần I

LUẬT QUỐC GIA VƯỢT LÊN TRÊN UCP VỀ PHÁP LÝ

Tình huống 1 (1)

- Vào 9/1994, Tòa án Trung Quốc đã phạt khá nặng nhà XK vì đã giả mạo chứng từ để thanh toán tại NHPH Trung Quốc. Người XK đã giao thiếu 60,01 tấn trong tổng số 9.687,07 tấn thép xây dựng, nhưng người hưởng đã **tự lập vận đơn** nhằm phù hợp với L/C. Do vi phạm hình sự, Tòa đã ra lệnh bán đấu giá toàn bộ hàng hóa trị giá 2.637.875,04 USD và quyết định thứ tự thanh toán như sau:

Tình huống 1 (2)

- Chi trả án phí.
- Bồi thường thiệt hại cho nhà NK Tr. Quốc: 1,2 tr.USD.
- Số còn lại trả cho người xuất khẩu.
- Trong vụ án này, NHPH nhận được bộ chứng từ là hoàn hảo và đã chấp nhận TT. Chiếu theo UCP500, thì trách nhiệm đương nhiên của NHPH là phải TT L/C vô điều kiện cho người hưởng. Tuy nhiên, phán quyết của tòa đã vượt lên trên UCP về mặt pháp lý.

Tình huống 2 (1)

- Một C.ty VN XK cho nhà NK Pháp TT bằng L/C do NH Pháp phát hành. NHPH nhận được bộ ch.từ hoàn hảo và đã điện chấp nhận TT. Trước khi TT cho người hưởng, NHPH đã được lệnh của tòa án Pháp găm giữ toàn bộ số tiền của L/C để giải quyết nợ của C.ty XN VN với một KH khác theo đơn kiện của chủ nợ. NH VN giải thích rằng mình đã CK bộ ch.từ theo ủy quyền của NHPH, do vậy số tiền trên là của NHCK. NHPH trả lời là họ không thể làm khác vì đây là phán quyết của tòa án quốc gia.

Tình huống 2 (2)

→ Nếu suy diễn một chút ta phát hiện ra một câu hỏi mà chưa có câu trả lời đó là: Nếu Ngân hàng Việt Nam với vai trò là NHXN, nghĩa là đã chiết khấu bộ từ miễn truy đòi, thì tòa sẽ xử ra sao?

Tình huống 3

- *Nhà XK giao hàng không đúng HĐ, trong khi NHTB đã CK bộ ch.từ hoàn hảo (hay B/E) và đã được NHPH chấp nhận TT, nhưng tòa án địa phương ra phán quyết yêu cầu NHPH đình chỉ TT, nên đã gây tổn thất cho NHCK. Vậy quan điểm giải quyết?*

Trả lời: Tòa án quyết định trên cơ sở luật pháp quốc gia và UCP. Nếu có sự khác nhau giữa UCP và luật quốc gia thì quyết định của tòa được vượt lên trên UCP.

Tình huống 4 (1)

- Năm 1994, một C.ty NK VN kiện người bán hàng Hàn Quốc tại Trống tài quốc tế Hà Nội do **gian lận** trong giao hàng và **vi phạm** cam kết hợp đồng thương mại.

Tình tiết:

- Bộ ch.từ hoàn hảo, nên NHPH đã ký chấp nhận B/E.
- Nhà NK chấp nhận bộ ch.từ và đã đi nhận hàng.
- Trong quá trình nhận hàng nhà NK đã phát hiện có gian lận và vi phạm HĐ thương mại.

Tình huống 4 (2)

- Nhà NK kiện nhà XK lên Trọng tài quốc tế Hà Nội.
- Tòa phán quyết: ***“Người bán buộc phải nhận lại hàng, đền bù thiệt hại do việc giao hàng không đúng hợp đồng và chịu án phí”***.
- Căn cứ vào phán quyết của Trọng tài, người NK Việt Nam yêu cầu NHPH L/C trả lại tài sản thế chấp và yêu cầu hủy bỏ thanh toán.

Tình huống 4 (3)

Câu hỏi:

1. NHPH phải TT hối phiếu khi đến hạn? Căn cứ?
 - Theo UCP500, khi NH đã chấp nhận B/E thì phải TT khi đến hạn.
 - Điều 4, UCP500: NH không liên can đến các vấn đề phát sinh ngoài NH.
 - Người mua kiện người bán theo HĐTM; QĐ của trọng tài cũng không đề cập đến việc TT L/C.

Tình huống 4 (4)

– Ở VN không có văn bản nào điều chỉnh nghĩa vụ của NHPH khi có kiện tụng giữa 2 bên mua bán.

2. Quan điểm của trọng tài về thanh toán L/C: “*Với phán quyết trả lại hàng hóa thì đương nhiên việc thanh toán không còn giá trị nữa?*”. Đây là suy diễn đúng hay sai? Với quan điểm này của trọng tài, NHPH có phải giải chấp tài sản cho nhà NK?

Tình huống 4 (5)

Kết luận: NHPH chỉ được đình chỉ TT khi tòa tuyên án, hoặc trọng tài phán quyết hủy bỏ việc TT chứ không thể suy diễn như trên được. Có thể coi đây là thiếu sót, yếu kém của trọng tài, nên đã gây khó khăn cho các bên. Do đó, về lý (theo UCP500) NHPH vẫn được phép và vẫn phải TT và không giải chấp cho KH. Vậy, nếu ngân hàng TT L/C, thì người mở có quyền kiện NHPH? và trọng tài sẽ nói gì? Đây là khoảng trống của pháp luật VN!

Tình huống 5

- Một C.ty NK mở L/C và đã ký quỹ 100% trị giá L/C tại NHPH. Trong khi hàng đã được giao thì C.ty NK bị phá sản hoặc có vi phạm hình sự. **Hỏi:**

1. Tiền ký quỹ có bị tòa phong tỏa để chia cho các chủ nợ theo Luật phá sản?

2. Nếu tiền ký quỹ bị phong tỏa và bị tòa xử chia cho các chủ nợ, trong khi bộ ch.từ theo L/C là hợp lệ, thì NHPH có được từ chối TT?

3. NH có quyền đi nhận hàng và bán lại cho người khác?

Tình huống 6 (1)

- *Nếu người mua và người bán thông đồng với nhau để nhập hàng cấm, không đúng với L/C, bị hải quan phát hiện và tịch thu lô hàng, trong khi vẫn xuất trình bộ chứng từ hoàn hảo.*

Hỏi:

1. Theo Thông lệ và Tập quán quốc tế thì NHPH có chịu trách nhiệm thanh toán bộ chứng từ?

Tình huống 6 (2)

2. Nếu Tòa án địa phương tuyên án yêu cầu NHPH đình chỉ TT cho NN có đúng không?

– Do nhập hàng cấm, nên tịch thu hàng hóa.

– Vì HH đã bị tịch thu, nên NHPH được miễn TT cho NN.

3. Theo Tập quán quốc tế thì tình huống này sẽ được xử lý như thế nào đối với các bên liên quan?

4. Bình luận về mối quan hệ pháp lý giữa UCP và luật quốc gia?

Lưu ý

Xem tài liệu:

1. Vì UCP, Incoterms... chỉ là Thông lệ...
 2. Một khi tòa tuyên là...
 3. Mặc dù UCP là...
- Chính vì vậy...

Tình huống 7

- *Khi có tranh chấp giữa KH (người mở, người hưởng) với NH (NHPH, NHTB), thì các ch.từ GD NH như đơn mở L/C, đơn CK ch.từ hàng xuất, TB L/C.... có được xem là ch.từ pháp lý (như HĐ) để toà và trọng tài làm căn cứ ra phán quyết?*
 - ➔ *Để lấp khoảng trống về pháp luật điều chỉnh quan hệ nội bộ trong GD L/C mà chưa được UCP điều chỉnh, thì rất cần phải được luật hóa.*

Tình huống 8

- Tình huống 8: Trong những trường hợp nào thì người thụ hưởng L/C sẽ không nhận được tiền hàng cho dù đã xuất trình được bộ chứng từ hoàn hảo theo quy định của L/C?

Các vấn đề đặt ra về tính pháp lý (1)

1. Khi PH và TB L/C, NH có cần phải biết, phải kiểm tra để chắc chắn rằng các HH nằm trong danh mục HH được phép XNK, bị hạn chế, hay bị cấm? UCP500 có điều chỉnh không?
2. Khi PH và TB L/C, NH có phải biết, phải kiểm tra để chắc chắn rằng KH là đối tượng được phép, bị hạn chế hay bị cấm thu nhận tiền từ NN và chuyển ngoại hối ra NN? UCP500 có điều chỉnh không?

Các vấn đề đặt ra về tính pháp lý (2)

3. Khi PH L/C, NH thường yêu cầu B/L lập theo lệnh của mình. Vậy:

- Tại sao NHPH lại yêu cầu như vậy?
- Nếu KH ký quỹ 100% trị giá L/C thì NHPH có cần kiểm soát B/L?
- Nếu người mở phá sản, giải thể, mất khả năng TT, hoặc cố tình không nhận ch.từ (trong đó có B/L) để nhận hàng, thì NHPH có được phép nhận hàng và bán lại cho người khác?

Các vấn đề đặt ra về tính pháp lý (3)

Nếu được thì theo quy định nào? Hiện nay các NH có chức năng KD XNK? Hải quan có ngăn cản việc NH nhận hàng?

– Hải quan có thể cho rằng: “Ngân hàng chỉ bảo lãnh chứ không phải là người mua đích thực nên không được phép nhận hàng”. Đặc biệt là đối với nhóm hàng hóa phải có côta, thì ngân hàng lại càng không đủ điều kiện nhận hàng, hay bán lại cho người khác.

Các vấn đề đặt ra về tính pháp lý (4)

– Theo thông lệ quốc tế thì NHPH có được phép nhận hàng và bán lại cho người khác khi người mua không thanh toán?

→ Qua PT cho thấy, việc áp dụng Thông lệ và Tập quán quốc tế vào mỗi quốc gia sẽ có những hạn chế nhất định vì còn phụ thuộc vào hệ thống luật quốc gia đó.

4. Có nên nâng cấp UCP thành Công ước (luật) quốc tế?

Phần II

XỬ LÝ CÁC TÌNH HUỐNG

Tình huống 1: Ai là người chịu RR?

- L/C quy định trong mục điều kiện thanh toán: *“90% L/C value will be paid against presentation of draft and documents indicated in field 46A. The balance of 10% L/C value will be paid against presentation of draft and an acceptance protocol signed and stamped by buyer and seller, **but in any case**, not later than 180 days from shipment date”*.

Tình huống 2: Ai là người chịu RR?

- Có doanh nghiệp yêu cầu mở L/C với điều khoản: *“Phí tàu giã, phí lưu kho bãi (nếu phát sinh) sẽ do người bán chịu”*.

Tình huống 3: Người phát hành Ch.từ là ai?

- L/C quy định xuất trình vận đơn đường biển do Công ty vận tải XXX ký. Bộ chứng từ xuất trình, trong đó có vận đơn đã đáp ứng mọi yêu cầu của L/C, tuy nhiên, có một điểm NHPH cho là có lỗi là: *“Cho dù vận đơn có tiêu đề ghi tên công ty vận tải XXX, nhưng người ký vận đơn lại không phải là công ty XXX, mà là đại lý YYY của công ty”*

Tình huống 4: Tên Ch.từ phải đúng như L/C?

- L/C quy định xuất trình Phiếu đóng gói chi tiết (detailed packing list). Bộ ch.từ xuất trình, trong đó có phiếu đóng gói đáp ứng mọi yêu cầu của L/C, tuy nhiên, có một điểm người mua cho là có lỗi là: “*L/C yêu cầu xuất trình Detailed packing list, nhưng người hưởng lại xuất trình Packing list*”. Căn cứ vào sự khác biệt này, người mua yêu cầu NHPH bắt lỗi và hủy TT, tranh chấp xảy ra...

Tình huống 5: Người nhận hàng trên C/O là ai?

- L/C quy định vận đơn phát hành theo lệnh của NHPH, nhưng trong ô người nhận hàng của giấy chứng nhận xuất xứ lại ghi đích danh tên người mở L/C. Thế là tranh chấp xảy ra...

Tình huống 6: Bảo hiểm đơn PH cho người cầm?

- L/C yêu cầu ch.từ BH với nội dung: *“Một bộ đầy đủ bảo hiểm đơn hoặc giấy chứng nhận bảo hiểm, ký hậu để trống, ghi giá trị BH bằng 110% trị giá hóa đơn, điều kiện BH “mọi rủi ro”, ghi rõ chỉ có thể đòi tiền tại London”*.
NHPH nhận được bộ ch.từ phù hợp với L/C, duy nhất có một điểm NHPH cho là có lỗi: *Người hưởng đã X.trình ch.từ BH cho người cầm (To bearer), thay vì ký hậu để trống. Tranh chấp xảy ra...*

Tình huống 7/1: Nơi nhận hàng và cảng bốc hàng?

- Một L/C yêu cầu xuất trình: “*Một bộ đầy đủ vận đơn đường biển gốc chỉ ra hàng được bốc lên từ cảng Singapore tới cảng Hải Phòng*”. Khi nhận được bộ chứng từ, qua kiểm tra NHPH thấy rằng, vận đơn ghi:
 - Place of receipt: Singapore CY
 - Port of loading: Singapore
 - Port of discharge: Haiphong

Tình huống 7/2: Nơi nhận hàng và cảng bốc hàng?

- M/V: XXX
- Vận đơn thuộc loại nhận hàng để chở (receipt for shipment), có ghi chú đã bốc hàng lên tàu (shipped on board), nhưng không ghi tên tàu và tên cảng bốc hàng ở phần ghi chú này.

Tình huống 7/3: Nơi nhận hàng và cảng bốc hàng?

NHPH đã căn cứ vào điều 23aii–UCP500: “...Nếu nơi nhận hàng khác với cảng bốc hàng thì mục ghi chú hàng đã bốc lên tàu phải ghi thêm tên cảng bốc hàng và tên con tàu mà hàng thực sự được bốc lên....”, cho rằng, do không ghi tên tàu và cảng bốc hàng ở phần ghi chú “shipped on board”, nên vận là có lỗi và đã từ chối bộ chứng từ. Thế là tranh chấp xảy ra...

Tình huống 8: Cách ghi ngày tháng?

- L/C quy định ngày giao hàng chậm nhất là: 07 Aug 2006, NHPH từ chối thanh toán vì vận đơn ghi ngày giao hàng 08.07.2006.